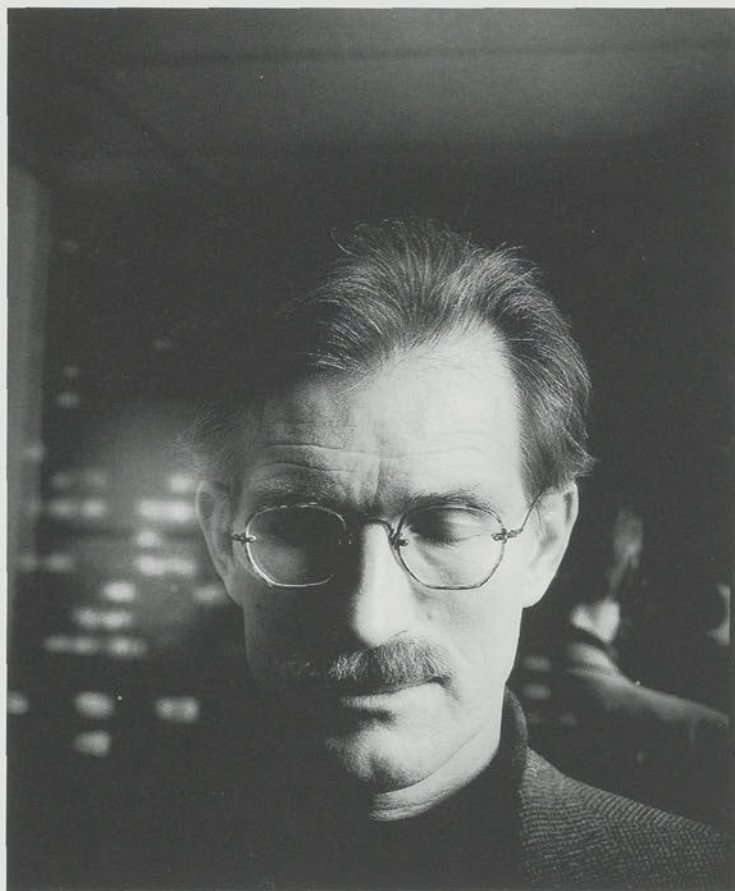

Men wil tot en met het overlijden alles in eigen hand houden!
"Als het lijden te erg wordt, wil men dat daar een einde aan komt, desnoods door een einde aan het leven te maken. Op een gegeven moment is het genoeg geweest en wil men zelf kunnen bepalen wanneer en hoe dat overlijden plaatsvindt."

Is dat een historisch nieuw verschijnsel?

"Ik weet niet of dat alleen iets van de laatste jaren is. In de jaren tachtig en negentig is de behoefte aan de realisering van het zelfbeschikkingsrecht toegenomen. Je kunt dergelijke verschijnselen zien in het licht van emancipatie en individualisering. Het zijn allemaal nogal grote woorden, maar dat is wel wat er in onze samenleving aan de hand is.

"De mogelijkheid om daadwerkelijk een zachte dood te bewerkstelligen, zou je een betrekkelijk nieuw historisch verschijnsel kunnen noemen. In de negentiende eeuw, voordat er chloroform was, was het onmogelijk om iemand te verdoven. Operaties vonden zonder verdoving plaats. Met chloroform is het mogelijk geworden om pijn te bestrijden en een patiënt onder narcose te brengen. Sindsdien is de zachte dood binnen handbereik gekomen. De medisch-technische middelen om mensen in slaap te brengen, om spieren te verslappen zijn steeds meer verfijnd. Want stel dat een mens een einde aan het leven maakt door middel van blauwzuur of landbouwvergift, zoals sommige boeren wel eens deden; dan komt er wel een einde aan het leven, maar zeker niet op zachtzinnige wijze. Het is geen euthanasie in de letterlijke betekenis van het woord – een goede dood."

Een van de meest opmerkelijke feiten van het in 1996 gepubliceerde onderzoek was ook dat het aantal meldingen van euthanasie zo laag is gebleven.

"Wat is laag? In 1990 bedroeg het aantal meldingen 18 procent, in 1995 was dat gestegen tot 41 procent. Is de fles dan voor 40 procent vol of voor 60 procent leeg? Er heeft in ieder geval een behoorlijke stijging plaatsgevonden. Ik vind dat dokters zich toetsbaar moeten opstellen en dan is zestig procent niet-melden heel hoog, maar je moet niet vergeten dat het nog altijd om een handeling gaat die strafrechtelijk gezien verboden is. Artsen die zich melden lopen het risico van vervolging, ze kunnen er nooit zeker van zijn of dat wel of niet gebeurt."

In de praktijk heeft de dokter weinig te vrezen.

"Dat is waar. Tussen '90 en '95 zijn wij ruim 6000 gemelde gevallen nagegaan, en daarvan zijn er maar 13 vervolgd. Als dokter hoef je dus echt niet zo bang te zijn. Maar er zijn toch altijd complexere gevallen dan de rechttoe-rechtaanzaken, waarbij de arts minder zeker van vrijwaring van vervolging kan zijn. Bovendien geeft het melden veel gedoe. Romsplomp."

De klassieke klacht: het geeft zoveel rompslomp.

"Wat is dat nou eigenlijk, die rompslomp, wat is dat nou echt?"

Een ongerechtvaardigde klacht?

"Romsplomp is het woord niet, zou ik zeggen. Het is een mengeling van de tijd die het kost, de vervelende formulieren die je moet invullen en de emotionele belasting die het allemaal met zich meebrengt. Een lijkschouwer moet worden ingelicht, justitie zal jouw handelen gaan bekijken. Maar stel dat het een paar uur kost; wat is nu een paar uur op zo'n handeling, wat is een paar uur op een beëindigd mensenleven? Het is verdikkeme niet niets wat daar gebeurt. Dokters hebben een hekel aan het invullen van papieren, maar ik vind dat dokters er begrip voor moeten hebben dat de maatschappij hen vraagt verantwoording af te leggen. Aan de andere kant kan ik begrip hebben voor dokters die veel energie, soms bij nacht en ontij, in stervensbegeleiding hebben gestoken. Het is emotioneel heel ingrijpend. Je staat er wel achter maar eigenlijk doe je het ook tegen je zin. En als het dan allemaal achter de rug is, heb je wel iets anders aan het hoofd dan het invullen van papieren. Het is vervelend maar sommige dingen zijn nu eenmaal vervelend."

"Wat is een paar uur op een beëindigd mensenleven? Het is verdikkeme niet niets wat daar gebeurt."

Zal het niet erg moeilijk blijven dat meldingspercentage flink omhoog te krijgen?

"Er bestaat nu een voorstel om commissies in te stellen die zich tussen de arts en justitie in nestelen. Het is maar net wat voor bevoegdheden zij zullen krijgen. Het kan zijn dat door die com-